

בבית המשפט העליון בירושלים

בש"א 2136/96

תאריך: 29.4.96

בפני: כבוד השופט א' ברק - הנשיא

המבקש:

נ ג ד

המשיבה:

בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על פסק דין

בשם המבקש:

עו"ד שמואל מורן

בשם המשיבה:

עו"ד שמואל אלטלף

חקיקה שאוזכרה:

חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), תשנ"א-1991: סע' 2, 7, 11, 13(א)
תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 295(א), 295כ, 397, פרק כב
חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984: סע' 108, 109

החלטה

הנשיא א' ברק

המבקש עתר לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו לחייב את המשיבה להחזיר את בתו הקטינה אליו למונטריאול, קוויבק-קנדה, בטענה שהמשיבה הרחיקה את הילדה שלא כדין מקנדה לישראל או שלא החזירה אותה מישראל לקנדה ת.מ.א. 1192/95). העתירה הוגשה מכוח הוראות חוק אג (החזרת ילדים חטופים) התשנ"א-1991 (להלן: "חוק האמנה"). בית משפט קמא בדחותו את העתירה קבע, כי על אף שעקרונית לפי חוק האמנה בוצעה חטיפה, הרי נתקיימו הגנת הסכמה או השלמה (סעיף 13א) לחוק האמנה) ושיקולים נוספים, לרבות טובת הקטינה, אשר תמכו באי החזרתה של הקטינה למקום ממנו נחטפה.

ואלה העובדות הצריכות לעניין: המבקש, ישראלי במוצאו, אשר היגר לקנדה, ומזה שנים רבות תושב קבוע במונטריאול אשר בקוויבק, קנדה. רוב בני משפחתו של המבקש הם בישראל, ולכן הוא מבקר בארץ מדי פעם. באחד הביקורים הכיר המבקש את המשיבה, ישראלית במוצאה, והשניים נישאו בישראל בשנת 1984.

בשנת 1990 רכשה המשיבה נתינות קנדית. למשיבה היה קשה להרות, אך לאחר טיפולים שונים נולדה לצדדים בתם מאיה ב-9.9.93. המשיבה קשורה לבני משפחתה אשר בישראל, ומשך השנים הביעה את רצונה לחזור עם המבקש ארצה. אולם המבקש סירב כל השנים ומסרב עד היום לחזור לישראל.

יתר על כן, המבקש אמר למשיבה כי אם תבחר לחזור לישראל יגיעו הנישואין לסיומם. ביום 28.3.94 באה המשיבה ארצה עם הילדה ומאז לא חזרה לקנדה.

לאחר עבור מספר חודשים הגישה המשיבה נגד המבקש תביעת גירושין לבית הדין הרבני ותביעת מזונות ומשמורת לבית המשפט המחוזי. המבקש הוזמן להליכים ואף העמיד עורך דין מטעמו, כיד לייצגו באותם הליכים. ביום 5.1.95 ניתנה בהסכמה החלטה בבית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת, כי המשמורת הזמנית בילדה תהיה למשיבה והמבקש ישלם מזונות זמניים בסך 1,200 ש"ח. רק בדצמבר 1994, פנה המבקש לרשות המרכזית בקנדה בטענה שהילדה נחטפה, והרשות הקנדית פנתה לרשות המרכזית בישראל. בחודש ינואר 1995 אף פנה המבקש בתביעה לגירושין לבית משפט

מוסמך במונטריאול בה גם תבע משמורת בילדה. ביום 26.2.95 ננקט ההליך לפי חוק האמנה, והחלטת בית המשפט ניתנה ביום 29.2.96 במעמד באי כוח הצדדים.

ביום 19.3.96 הגיש המבקש כתב ערעור על החלטת בית משפט קמא, וכיוון שחלף המועד האחרון להגשת הערעור, הוגשה גם בקשה זו להארכת מועד. המבקש תומך בקשתו בשתיים: האחד, בטענה כי התקנה המורה על שבעה ימים להגשת כתב ערעור אינה סבירה ואינה מתיישבת עם רוחה של האמנה.

השני, המבקש טוען כי מתקיימים בעניינו טעמים מיוחדים להארכת מועד.

תקנות סדר הדין האזרחי (תיקון), התשנ"ו-1995, הוסיפו את פרק כב בדבר: החזרת ילדים חטופים לחוץ לארץ, לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. התיקון נעשה מכוח סעיפים 108 ו-109 לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984, ולפי סעיף 7 לחוק האמנה, אשר מסמך את שר המשפטים להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו של החוק, לביצוע האמנה "ולהבטחת דיון מזורז בבתי המשפט, לרבות תקנות בדבר סדרי הדין ודיני הראיות בהליכים על פי האמנה". מתוך שכך נקבע בתקנה 295(א) כי ערעור יוגש לא יאוחר משבעה ימים מיום מתן ההחלטה. משעשה כן פעל מחוקק המשנה להגשת תכלית החוק והאמנה ליתן סעד מהיר להחזרתו של ילד שהורחק או נחטף על ידי אחד ההורים ממקום מגוריו (ראו גם סעיפים 2 ו-11 לאמנה, כפי שנוסחו בחוק האמנה). לטענתו של המבקש, התקנה הקובעת מועד בן שבעת ימים להגשת ערעור אינה סבירה ובבחינת גזירה, שאין הציבור יכול לעמוד בה. לא מצאתי כל ממש בטענה זו. מסכים אני כי במקרים המובאים לפני בית המשפט לפי חוק האמנה עסקינן בחד אחד שהינו תושב חוץ. אולם, משמצא המבקש, שהינו תושב חוץ, דרכו לבית המשפט, הרי הוא כפוף לסדרי הדין הנהוגים והמקובלים כאן. ואם בכל זאת המבקש עמד בפני קשיים בהגשת כתב ערעור בשל המועדים האמורים, מחוקק המשנה העמיד לרשותו את הדרך לבקש הארכת מועד, כאמור בתקנה 295 לתקנות.

כעת עלינו לבחון האם המבקש אכן עומד בגדרי תקנה 295 בדבר הארכת מועד. וזו לשון התקנה:

א' ברק 54678313-2136/96

"על אף האמור בתקנה 528 לא יאריך בית המשפט מועד שנקבע בפרק זה מטעמים מיוחדים שיירשמו, אלא באישור נשיא בית המשפט שדן בתביעה או בערעור".

על המבקש, אם כן, להראות תחילה, כי עומדים לזכותו טעמים מיוחדים להארכת מועד. המבקש הטעים בבקשתו, כי העיכוב בהגשת כתב הערעור לא היה באשמתו, נוצר ללא ידיעתו ובתום לב. אלא

מאי, לתומו סבר המבקש, בעצת בא כוחו דאז, כי חלה בעניינו הוראת [תקנה 397](#) לתקנות סדר הדין, ולפיכך קיימת לו זכות להגיש ערעור תוך ארבעים וחמישה ימים ממועד מתן פסק הדין. אולם, רק לאחר פנייתו לבא כוחו דהיום נודע לו בדבר התקנה החדשה.

כבר מצינו, כי טעות שבחוק של עורך דין שגרמה לאיחור אינה משמשת, בדרך כלל, צידוק או טעם מיוחד להארכת מועד (י. זוסמן, על סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית בעריכת ש. לוי), 891), המבקש לא הניח דעתי מדוע עלי לחרוק מכלל זה. כך גם לא היה להועיל בנסיונותיו של המבקש ליצור שוני והפרדה בהחלת התקנות בין ערעור הורה העותר על פי האמנה לבין ערעור הורה "החוטף" על פי האמנה. לא מצאתי מדוע על בית משפט לנקוט איפה ואיפה בהחלטת התקנות בין הצדדים.

בחנתי גם את כל טענותיו האחרות של המבקש, לרבות היותו תושב חוץ, רצונו להתייעץ עם גורמים נוספים בארץ תושבותו, ורגישותה סוגיה בה עסקינן. ברם, בכל אלה, בנסיבות עניינו של המבקש, אין לגבש טעם מיוחד.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י' אייר התשנ"ו (29.4.96).

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה